

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, Str. Baron
L. Pop. — Brassai-utca 10.
Az Uj Kelet telefonjai
Szerkesztőség 977
Kiadóhivatal 844
Nyomda 879
Héber osztály 455
Zs. N. Sz. 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek címen-
dők. Kéziratokat nem
adunk vissza és nem őriz-
hetünk meg

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI LAP

24/19
Keren Hajjeszod Centralbureau
für Mitteleuropa
Sächsische str. 8.

árak

Berlin W. 15. 320 le
..... 170 lei
..... 90 lei
Napra 30 lei

V. évfolyam, 48. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. adar 2.

1922. március 2. Csütörtök

Kibontakozás

Hoover amerikai élelmezési állam-
titkár az Európa fenyegető gazda-
sági krízis elhárítására azt módolta
ki, hogy harmadfélmillió dollár
alaptőkével közép-európai bankot léte-
sít. A bankalapítás gondolata nem
tulságosan originalis. Azt az eszmét,
hogy a bomlási porcesszust bankkal
kell megállítani, már mások is pro-
pagálták, európaiak is, amerikaiak is,
de inkább amerikaiak. Az arany östekin-
télyének konzervatívjai egy hiten
vannak, akár itt, akár tengerentúl
éljenek, de azért azoknak odaát mégis
nyomósabb a hitvallása. Ami tehát
onnan jön, úgy hat, mint az isten-
aranyok egy-egy új kinyilatkoztatá-
sa. Így hatott például Owen ötlete
is. Owen szintén bankot akar, de
nem közép-európai csupán, hanem
államszövetségi bankot, olyan kis-
gazdasági képességgel, amely a valuták
legtávolabbi piacáig is eljuthasson.

Látnivaló, hogy Hoover terve nem
új, csak a formája más, mint az
Owen-féle szanalási gondolat. Min-
den egyéb dologban egy csapáson
járnak. Még abban is, hogy Európa
nyomorát az amerikai profit szemző-
géből nézik. Nem lehet tagadni: a
vakmerőség szédítő lendületével emel-
kednek az európai romlás felé. Az
amerikai tőke magabiztossága tobzódik
ezekben a konjunkturális, amelyek
nyomottak, kicsinyesek és hihetle-
nül óvatosak, de grandiózusan na-
gyok az amerikai erő felbecsülésében.
Hoovertól fel kel tételezni, hogy
egész nagyságában ismeri fel Európa
gazdasági válságát; lehetetlen hát
meg nem oszadni őt, mikor komo-
lyan hirdeti, hogy ezt a borzalmas
lezülést harmadfélmillió amerikai
dollárral megállítani tudja. Harmad-
félmillió dollárral még egy incifinci
vicinálást se lehetett megépíteni a
háboru előtt. Ma pedig Közép-európát
akarja ennyivel újráépíteni Amerika
élelmezési államtitkára.

Hiszzen tudjuk: Amerika minden
dollárját arannyal, vagy ezüsttel fe-
dezi. Azt is tudjuk, hogy ma min-
den dollár olyan medence, amely
százával elnyeli a márkát és a ko-
ronát. Magyar, vagy német, vagy
akár román nyelven is a mai pénz-
érték csucsát jelenti a dollár. De ezt
valami optikai csalódásból hámozta
ki a filológia, amelynek tudvalevő-
leg semmi köze nincs a közgazda-
sághoz. A dollár erejét a belső ér-
téke adja. Ez pedig nem változik,
akár otthon marad a dollár, akár
ide jön. Teremtési csak annyit lehet
vele, mint Amerikában, a munka-
árak különbségét, még ha jelenté-
kenyek is, nem lehet itt tekintetbe
venni. Már most nézzük csak: mit
tud Amerikában az amerikai dollár?
Amerika nem harmadfélmillió, de
milliárd dollárokat halmozott fel a
háboru alatt. Méghetetlenül meggaz-
dagodott, de nem erősödött meg,
mert ez a tömegtelen vagyou nem
javította meg Amerika gazdasági
helyzetét és nem emelte az általá-
nos jólétet sem. Hárommillió mun-
kanélküli proletárja van ma Ameri-
kának és rengeteg milliárdjaival
még csak azt sem tudja megési-
nálni, hogy a munkásainak munkát
adhasson.

A pénznek az a természete, hogy
egy bizonyos maximumon túl meg-
bénul. Megnövekedésének kulmináló
pontján a trezaurálás állapotába jut.
A pénzt nem szabad ilyenkor sza-

badjára eresztetni, mert nincs gát,
amely feltartóztatna. A gátat más
országokban kell emelni, aranyból
persze. De olyan ország, amely ves-
zedelem nélkül való lefolyást bizo-
sithasson az amerikai dollárnak,
kevés van. A dollár ennélfogva
Amerikában marad. De nem is ez
a legnagyobb baj, hanem az, hogy
a páncélszekrényben marad. A dollár
egyszerűen megbénult. Nem épít,
nem fut kázanokat, nem hajt dina-
mót, meggyávult és nem termel.
Amerika tudna termelni, de nem
mer, még pedig azért nem, mert
nincsen vásárlója. Amerikában is
van gazdasági krízis, ha erről nem
is beszélnek. De van. Azt is a há-
boru idézte elő, de más hatásra, és
más formára, mint Európában. Az
egyik éheznek, mert megesömörölköt,
a másik azért, mert nincs enni-
valója. Európa nem tud vásárolni,
Amerika nem tud eladni, a népek
egészen mindegy, miért nyomorog.
Ő szenved, nem az ő feladata, hogy
megállapítsa a diagnózist is. Azt
Hooverék és Owenék állapítják meg
és rosszul állapítják meg. A recept-
et is rosszul írják. Mert nem igaz,
hogy ezt a válságot, amely már
már világválság, egy harmadfélmil-
liós bankkal elhárítani lehetne.
Ilyen bankkal csak üzleteket lehet
csinálni, nagyokat, kiadásokat, ame-
rikai arányuakat. Ilyen bankkal az
európai vásárlókedvet feléleszteti
is lehet, sőt lehet vele az európai
érdeklődést Amerika felé is terelni.
Sokat lehet ilyen bankkal, csak
egyet nem lehet. Európa leromlott
valutáit felszegíteni nem lehet vele.

A valuták erejét a tradicionális
ideológia szerint az aranyfedezetből
nyeri. De idegen arany nem fedez-
het idegen valutát. A mi pénzünk
nem lesz jobb, ha Amerika harmad-
félmillióval alá támasztja. Ha tíz-
szer annyival támasztaná alá,
akkor se javulna. Már csak azért
sem, mert ma már kételkedni
kezdenek az aranyfedezet értékében.
Ma már mindjobban megerősödik az
a felfogás, hogy megbízható fedezet
csak egy van: a munkaérték. A
nemzetek legszilárdabb valutája a
tömegek munkaenergiájában van. Az
egészsége s fluktuációját a termelés
egészsége s fluktuációja adja meg.
Mindebből pedig nyilvánvaló, hogy
az arany elrekesztése és az arany
elindítása távolról sem irányítja
már régi erejével a gazdasági életet. Min-
den a termelésen mulik és még in-
kább a termelés elosztásán. Nem
termelni semmit, vagy sokat termelni,
de úgy, hogy levezető csatornák hi-
ján, a termelt javak a termelő helyen
megtorlaszkodnak, egyformán vesze-
delmesek és mindenképen válságot
idéznek elő.

Ha Amerika őszintén akarja Eu-
rópát megsegíteni és ha ezzel önmá-
gát is meg akarja segíteni, akkor ne
olyan bankot létesítsen Európában,
amely az európai termelő energiát
leigázza és amerikai rabszolgává
teszi meg, hanem kezdeményezzen
olyan lépést, amely a nemzetek el-
zárkózási politikájának véget vet-
hetne. Új vámpolitikát kell kezdeni
és új utakra kell terelni a forgalmi
lehetőségeket. Nagy baj a pénz lezü-
lése, de ez azért züllött le, mert le-
züllöttek a vasutak és az általános
bizalmatlanság elfalazta egymástól a
termelő országokat. Románia nem
azért szegény, mert a pénze elérték-
telenedett, hanem azért, mert meg-
esőkkentek a termelési lehetőségei
és elsodródott a piacoktól, amelyek

produktumait átvehesse. Olyan ban-
kot kell alapítani, amelynek az le-
gyen a feladata, hogy termelési lehe-
tőségeket teremtsen, de nem csak
Amerika számára, de minden ország

számára egyformán. Minden ország
számára kell lehetővé tenni, hogy
munkaerejével fedezhesse nemzeti
vagyonát. Válságából csak így juthat
ki Európa.

Megkezdődtek a választások

Lázár Aurél válaszol Zigre Miklósnak. A liberáli-
soknak harminc erdélyi kerületben nincsen ellen-
jelöltjük. A nemzeti párt a kormányra hártja a
felelősséget.

A parasztpárt a népszövetséghez fordul

Az Uj Kelet tudóstírójától.
A választások megkezdődtek. Bu-
karest választópolgárai már megjele-
tek az urnák előtt és egy távirat azt
jelentik, hogy a szavazás rendben folyik.
A repátban, mint ismeretes, más
választási törvény van érvényben mint
Erdélyben, valószínű, hogy a választás
a régi irányításban simábban fog le-
folyni, mint a csatolt területeken, ahol
ad hoc dekretumok alapján választanak.
Erdélyben már a jelölések bejelentése
és elfogadása körül támadtak

heves összeütközések az ellenzéki
pártok és a kormány közegei
között.

A Consiliul Dirigent ismeretes rendelet-
törvényének önkényes értelmezése kö-
vetkeztében a választási bizottságok tö-
megesen utasították vissza a jelölése-
ket a kisebbségek között és a
nemzeti párt soraiban meg felhábo-
ródást keltett. A visszautasítások miatt
az egyesült magyar pártok kiáltvány-
ban szólították fel a választókat, hogy
mindenütt, ahol magyar jelölt nincsen,
szavazzanak az ellenzéki jelöltekre. A
román nemzeti párt a jelölések vissza-
utasítása miatt a legelkeseredettebb
harcot indította a kormány ellen és
mai értesüléseink szerint attól sem
riad vissza, hogy

sérelmeit a népszövetség elé
vigye.

A zsidó néppárt már régebben elha-
tározta, hogy a választásokon nem vesz
részt és ezt kiáltványban a zsidó
szavazók tudomására is hozta. A zsidó
néppárt a választási listák hiányos volta
miatt tartja távol magát a választások-
tól, mert úgy látta, hogy a listák töké-
letlensége következtében illuzórius min-
den kiüzelem. Az események a párt
álláspontját igazolták. Kiderült, hogy a
kormány még az üres választói listák
alapján sem tűr meg komoly ellen-
jelölteket.

Közöltük tegnap dr. Zigre Miklós
kisebbségi miniszter nyilatkozatát, aki
a jelölések visszautasításának ódiomát
a Consiliul Dirigent, más szóval a
román nemzeti pártra hártotta. Ki-
jelentette, hogy a visszaélésekről nem
volt tudomása és azok őt mélyen le-
hangolják.

Dr. Lázár Aurél válasza
Zigre miniszter nyilatkozatára

Dr. Zigre kisebbségi államtitkár teg-
nap nyilatkozatával kapcsolatban a
RTI. nagyváradi tudósítója felkereste
dr. Lázár Aurélt, a nemzeti párt nagy-
váradi elnökét és kérte, nyilatkozzék,
mi a nemzeti párt véleménye a jelölés-
ek visszautasításáról és milyen állás-
pontot foglal el a történetekkel szemben.
Lázár Aurél a következőket mondotta:

— Mindenekelőtt le kell szögez-
nem, hogy ami a jelölések körül történt,
páratlanul áll a román történelemben.
Nem hinném, hogy az intézkedésekről
nem volt tudomása a kormánynak és
Zigre miniszternek. Tudomásom szerint
dr. Zigre a biharmegyei liberális párt

elnöke és mint kisebbségi államtitkár,
azért lett ideiglenesen felmentve tarczaja
vezetése alól, hogy a választásokat a
már általa kifejtett elvek alapján irá-
nyítsa. Bizonyítékaink vannak arra,
hogy a választási elnökök a jelölés
idejének határnapján kijelentették,

hiábavaló minden jelölés, azokat
ugyis visszautasítják.

Ezekkel az adatokkal majd annak ide-
jén szolgálni is fogunk. Nevetségesek
már az indokok is, amelyek alapján
visszautasították a jelöléseket.

Zigre dr. az ódiomát a Consiliul
Dirigentre igyekszik hártani és elle-
lejt, hogy az 1919-ben alkotott választó-
törvényt, amint a dekretum zára-
déká is igazolja, csak egyszeri választá-
sra adták ki és ennek ellenére már
harmadszor választanak vele. Az, hogy
egyes kormányok mindent fontosabbnak
tartanak, mint új választói törvény meg-
alkotását, nem lehet a Consiliul Dir-
igent terhére írni. Szükségesnek tartom
hangsúlyozni, hogy amikor annak ide-
jén a választói dekretum életbe lépett,
igen sok nehézséggel kellett megküzd-
nünk. Nem volt még Romániához csa-
tolva a Bánát, az anarchisták és a kon-
junktura vezérek veszélyeztették az or-
szág biztonságát.

Ez tette szükségessé a dekretum
ilyenképen való megalkotását.

Nevetségos tehát Zigre állítása, hogy a
dekretum a kormány uralmának biztosí-
tását célozta. Elismerem, hogy a tör-
vénynek vannak hibái, de tudom azt
is, hogy egy törvényt kétféleképpen le-
het értelmezni és hogy annak hiányait
könnyen lehet alkotmányos uton pó-
tolni. Ami a kisebbségek akkori pasz-
szivitását illeti, arról sokat nem mond-
hatok. Ez is amellet bizonyít, hogy
nem volt okunk hatalmunkat felteni és
már ez magában érthetlenné teszi
Zigrének erre vonatkozó kijelentését.

Végül a sajtó hireire, hogy a nem-
zeti párt tárgyalásokat folytat, vagy
már meg is egyezett a liberálisokkal,
kijelentette Lázár, azok minden alapot
nélkülöznek és csak liberális propagan-
dára alkalmasak.

A választási visszaélések miatt
a nemzeti párt hatalmas ellen-
akcióra határozta el magát.

Bukarestbe küldte megbízottját Po-
povici Mihályt, aki tegnap megje-
lent a belügyminisztériumban, de Vo-
itoianu tábornokot nem találta hivata-
lában. A memorandumba foglalt visz-
száéléseket az államtitkárnak nyuj-
totta át és felkereste Bratianu mi-
niszterelnököt.

Popovici kijelentette a miniszter-
elnöknek, hogy nem kéri a vissza-
élések jóvátételét, mert azokat repa-
rálni már nem lehet. A jelölési határidő
már letelt, a kimaradt jelöltek már
nem kerülhetnek a választók elé.
Bejelentette azonban a nemzeti párt
erélyes tiltakozását és a következmé-
nyekért a kormányra hártotta a fe-

lelősséget. Popovici nyilatkozatot adott a „Dacia“-nak amelyben szóvá tette az összes törvénytelenégeket és többek között a következőket mondotta:

— A választóbizottságok csak az ellenzéki jelöltekkel jártak el törvénytelenül. Négy-öt nemzetipárti ezredes és tábornok jelölését azzal az indoklással utasították el, hogy mint aktív katonák nincsenek a választói névjegyzékbe felvéve. Ennek ellenére Mosoiu és Voitoianu tábornok szabályszerűen leigazolt erdélyi jelöltek, bár ők is aktív katonák. Eme törvénytelenégeket következében a liberálisok elérték, hogy Erdély mintegy harminc kerületében nincsen ellenjelöltjük.

Igy a liberális párt már a választás előtt harminc erdélyi mandátumot

biztosított magának.

A nemzeti párt magatartásáról több hír került forgalomba. Így arról beszéltek, hogy a nemzeti párt visszavonul a választásokról. Ez a híresztelés azonban nem felel meg a valóságnak. A párt végigküzdi a választási harcot. A parlament megnyitása előtt felszólítja

az ellenzéki pártokat, ne vegyenek részt a parlament ülésein

és ezzel demonstráljanak a kormány erőszakosságai ellen. Az „Epoca“ szerint a parlamentből távolmaradó ellenzéki pártok közös manifestumot bocsátának ki, amelyben kijelentik, hogy a parlamentet nem ismerik el és állást foglalnak a Bratianu-kormány alatt megszavazott törvények ellen.

Nagyon valószínű, hogy a választások után a nemzeti párt megvalósítja régi tervét. Arról van szó, hogy a Bratianu-kormány törvénytelenégei miatt a nemzeti párt memorandummal fordul a néptanáchoz. A „Viitorul“, a liberális párt vezérorgánuma már eleve denunciacióknak nevezi ezt a tervet.

A liberális lap hosszasan foglalja közre a parasztpárt tegnapi négyülésével. A négyülésen a párt egy órnagy tagja is beszélt, aki súlyos leleplezéseket közölt a háború alatt a haditörvénytöréseknél elkövetett igazságtalanságokról. Utánna Lupu emelkedett szólásra és megfogadta, hogy

a mai választási borzalmakat részletes alakjában a népszövetség elé fogja terjeszteni.

A „Viitorul“ követeli, hogy az órnagy adja elő bizonyítékait, Lupu doktort pedig közönséges denunciacióért állítsák törvény elé. A kormány kötelessége, írja a lap, nemcsak az, hogy a belső rendet fenntartsa, de az ország tekintélyét kifelé is megvédelmezze.

Az erdélyi választásokkal kapcsolatban a liberálisok körében optimista jóslásokba bocsátkoznak. A liberális klubban a következő számokban fejezik ki reményüket. A nemzeti párt hatvanhárom jelöltje közül tizennyolc lesz képviselő. A husz parasztpárti jelöltből alig három fog parlamentbe kerülni, míg a néppárt öt mandátumnál többet nem szerezhet.

Ausztria külföldi kölcsöneinek az ára — gondnokság

London, február 28. Grimm volt osztrák pénzügyminiszter, mint osztrák kiküldött ma ideérkezik, hogy az angol kormánnyal a kölcsön ügyében tárgyaljon. Lapjelentések szerint az angol kormány csak a következő feltételek mellett hajlandó a kölcsönt adni: a bankpréz megszüntetése, a jövedelmek nagymérvű megadóztatása, az olcsóbbítási állami pótlékok megszüntetése és a pénzügyek szanálása.

Bécs, február 28. Politikai és gazdasági körökben egyszerre pesszimistikus hangulat vett erőt. Azt hiszik, hogy a kölcsönök fejében Ausztria teljesen Csehszlovákia, Franciaország és Anglia gondnoksága alá kerül. (Rador.)

Kikiáltották Egyiptom függetlenségét

Allenby tábornok proklamációja Kairóban. Megegyeztek Angliával. Az angol csapatok kivonultak

Az Uj Kelet tudósítójától

A világpolitikának ma nagy szenzációja van. Kikiáltották Egyiptom függetlenségét. Ez a csaknem forradalmi tény minden forradalomtól mentesen ment végbe. Az előző években voltak ugyan forrongások, elégtelenségek, politikai hajbakapások. Egyiptom népe és a megszálló angol csapatok között és az egyiptomi kormány és Anglia között is, de egyébként páratlanul simán és egyszerűen ment végbe a nagyjelentőségű esemény. Egyiptom tárgyalások során és nem háborúval küzdötte ki politikai függetlenségét. Ezek a tárgyalások hónapok, mondhatni évek óta folytak Anglia és Egyiptom között. Már a világháborúban is nem egyszer surlódás volt Egyiptom és az angol kormány között. De a háborúban Angliának szüksége volt Egyiptomra, mert ezen az országon keresztül százzezszámra szállította gyarmati csapatait a frontokra. Legutóbb Lloyd George az alsóházban nyíltan meg is mondta, hogyha Anglia nem lett volna ura Egyiptomnak, a háború nem végződött volna ilyen jól.

Az utóbbi időkben kiéleződött a helyzet, az egyiptomi alkirály az angol csapatok kivonulását követelte, amit Anglia hosszas tárgyalások után teljesített is. Később Lloyd George a vicikirály és Allenby tábornok megszálló parancsnok között folytatott megbeszélések, amelyek a függetlenség proklamálására vezettek. Amit az Uj Kelet néhány héttel ezelőtt jelentett, végre valósággá vált és

Allenby tábornok egy Konstantinápolyból érkező rövid távú jelentés szerint proklamálta Egyiptom függetlenségét és az angol protektorátus megszüntetését. A proklamációt az angol kormánnyal történt előzetes megállapodás alapján bocsátották ki.

A részletek még hiányoznak és maga a megerősítés is hiányzik, de ismerve az előzményeket, bevégzett ténynek kell venni a konstantinápolyi jelentést. Egyiptom máttól fogva független állam. Ez az ország nem volt gyarmata Angliának, a hatalmak megbízásából vállalta Anglia a fenntartást és a kormányzást, de természetesen, hogy a kormányzás mindenben a brit birodalom egzisztenciális politikájának volt alávetve. Anglia modern szellemet vitt bele ennek a keleti államnak az életébe s az angol tőke is súlyos milliókkal vett részt az ország felépítésében. Bizonyos, hogy a tárgyalások során Anglia gazdasági érdekei, minthogy a politikai érdekekről már nem lehet szó, megkapták a kellő biztosítékokat. Igen valószínű továbbá, hogy a szuezi-csatornát és ennek környékét Anglia megtartotta a maga hatalmi szférájában. Anglia politikája szempontjából, minthogy Egyiptom megszűnt, most már Palesztina mandátuma kezd fontos lenni, amely a szuezi-csatorna baloldalán van és egyébként is ut Kelet felé.

Hogy mi indította az angolokat Egyiptom függetlenségének elismerésére, annak a változó okokon kívül egyéb okai is vannak. Angliának súlyos belső zavarokkal kell megküzdeni Indiában. A nagyrészt muzulmán indusok azzal vádolják Nagybritániát, hogy muzulmánellenes politikát folytat Törökországban, Egyiptomban és magában Indiában is. Az angol politikának ez a nemesnek látszó moz-

dulata most háromszázmillió muzulmánként prezentál egy nagy politikai ajándékot, Egyiptom függetlenségét. Sajátságos, hogy az angol sajtó a legszűkebb jingó lapokat kivéve, nem fogja fel tulságosan tragikusan a dolgot. Az angol közvélemény számolt vele, hogy az angolok előbb-utóbb elvesztik Egyiptomot. Most, hogy végre tarthatatlan a helyzet, inkább jószántukból mondanak le róla, minthogy vér és pénzáldozatok árán. Rávall ez az angol politika higgadságára és böleseségére. Eszünkbe jutnak Lloyd George szavai aki a londoni eionista konferencián a nála tisztelgő zsidó küldöttségnek a következőket mondta: „Uraim a zsidó nemzeti otthon biztosítása van, most már csak akkor jöjjenek, ha független Palesztinát óhajtják.“ Látva Anglia nagyszerű magatartását az egyiptomi kérdésben, nem lehet kétséges, hogy a gesztust, amit most Kairóban megcsinált, újraismétli annak idején, amikor a független Egyiptom szomszédjáról, a független Zsidóországról lesz szó.

Tavaszi riport

a megmaradt hóról, egy ibolyás fiúról, a közegészségügyről és a déli korzóról

Sej-haj, ibolyalevél! Így kezdődik egy régi népdal, amely későbbben arról panaszkodik, hogy kékik, lassan cammog elő a hegyek mögül a tavasz, pedig „bizserog ilyenkor a szívbéli vér...“ Mi nem ezért panaszkodunk. Nekünk ez nem olyan hiba, amin ne tudnánk segíteni. O kérem, mi elebe szaladunk a tavasznak, mi lehozzuk a hegyek mögül. Ilyen csekélység minket nem befolyásolhat. Tavasz kell? Csinálunk tavaszt! Csak... adassék tisztelet Kolozsvár városának, azt nem tudjuk megérteni, hogy a járdák szélein miért emelkedik fehér hóhegylanc, mikor már napokkal ezelőtt elolvadt a hó?

Mert mi méltányoltuk a város jóindulatát akkor is, mikor télfagy idején, sűrű és makacs havazások kocsikkal hordatta az utakról a havat. Mi méltányoltuk, pedig meg voltunk győződve arról, hogy lehetetlen annyi havat elhordani, amennyi egy pillanat ezredrésze alatt visszahull. Mert láttuk, hogy a város akar valamit.

És most annál jobban fáj látni, hogy ez az akarat kifogyott a havazás alatt és hiába hozzuk le az aranynapos tavaszt, hiába feszítjük ki a mellünket, hiába lélegzünk nagyokat, tavaszi kedvünk lépten-nyomon belebotlik a rilkós, sáros hóhegylancba, amely akaratosan emelkedik a járdák szélein.

Tessék csak elképzelni. Az ember például a Majális-utcában lakik. Reggel felébred, a kályhába nem ég a tűz, de azért nincs hideg. Az órájára néz, látja, hogy elkésett a találkozóhoz, de azért próbálkozik, hátha oda érne még. És morfondirozni kezd:

— A Majális-utcaból a törvényszékig tíz perc... A Majális-utca... A Majális...

És a végén elfelejt a törvényszéket, elfelejt a tíz percet és csak az marad eszébe, hogy Majális... Ugye, hogy azonnal a tavaszra kell gondolni. Kinyújtózkodik. A szobában enyhe tavaszi levegő terjeng. A fenyőfák mögül bekandikál a nap és öntudatlanul felkacag... Aztán gyorsan felöltözködik, félreosapja a kalapját és fűtörésze kiindul. A jól ápolt udvaron találkozik a cseléddel, aki nagy tejeskannában

frissen fejt tejet cipel, mosolyogva kuszontik egymást, aztán kinyitja az utcaajtót és — az utca két szélén havas hegylanc húzódik végig. A fehér havon szikrázik a napsugár és a találkozásból lucskos sárlé ömlik a kocsi-utra... Ugye, hogy ez kellemetlen. És elkerülhető.

Mert tessék elhinni, az egész csak annak az ibolyás fiúnak a malmára hajtja a vizet, akitől egész délelőtt nem tudtam szabadulni. Már reggel, mikor leültem a kávéházba, hogy világos, szűrt kávémat megigyam, odaszegődött az asztalomhoz és makacsul hajtogatta:

— Friss ibolyát parancsol a fiatalúr? Szagos tavaszi ibolyát?

Ugy mondta ezt, mintha az ibolyának erénye lenne az, hogy tavaszi. Én természetesen nem parancsolok tavaszi ibolyát, de azért nem mozdul az asztalomtól. Várja, hogy megunjam. És én meg is untam.

— Mit akar hát? Mibe kerül az ibolya:

— Csak tíz lei egy csokor. De szagos tavaszi ibolya.

— Csak?

— Igen. De bizonyisten ráfizetek. Mert messziről kell hozni. És még hó van. Tessék kinézni.

A csokor ibolyában három szál van és csak tíz leibe kerül. Szerettem volna megrugdálni egy kicsit, de türtőztettem magam, mert a kávéházban voltunk. Csak rántoztam, hogy szurós nézésemmel elkergetsem. Azt tetszenek hinni elkergettem? Dehogy kergettem el. Lesütöttem a szememet, mert végtelen undor fogott el. Ilyen ronda virágárust még sohasem láttam. Nyálás málészáju, örökkön nedves orra] és ravasz, kancsi szemek vannak. Nem is tudom hogyan merészel ilyen arccal ibolyát árulni? És nem vettem ibolyát. Nem csak azért, mert nem volt pénzem, hanem azért is, mert elhatároztam, hogy ezentul csak lányoktól veszek ibolyát. A délelőtti folyamán még vagy tízszer elkergettem, azután kimentem az utcára.

Legelőször egy orvossal találkoztam, akit karonfogtam és mint jó riportert, hoztam illik, aonnal meginterjúvoltam, hogy áll a város egészségügye? A doktor ur vicce fordította a kérdést és azt mondta:

— A spanyolt még csak el tudtuk kergetni, de itt maradt a nátha...

Nem védekezésként, de meg kell jegyezmem, hogy nevetve mondta és onnan gondoltam, hogy vicce fordította a kérdést. Azután gondolkodott még egy kicsit és hozzátette:

— Ez a legveszedelmesebb idő — és egy szétterülő mozdulatot irt le a karjával.

— A hóra gondol? — kérdeztem és magamban már ujongtam, hogy ő is igazat fog adni nekem.

— Dehogy. Ez az áltavasz.

— Áltavasz?

Mintha fejbe ütöttek volna.

— Természetesen. Az emberek sutba dobják az óvatosságot és egykettőre kész a nátha.

Nevetnem kellett, mert a doktor ur is könnyű, átmeneti kabátban volt és azt is kigombolva lengette a tavaszi szellő. De hagytam, hogy tovább beszéljen.

— Orvosi megállapítás szerint az influenzát kilencven százalékban tavasszal kapják. Illetőleg nem is tavasszal, hanem ilyenkor.

Aztán elváltam a doktor urtól, mert már délfelé járt és a korzón gyülni kezdtek az emberek. Ugy mondom emberök, mert én a nőemancipáció híve vagyok és nekem igazán mindegy, hogy ki milyen nemhez tartozik. Szóval pirosan, rózsaszínen és kéken hőmplygott a déli korzó. Parfümillet szállt, pálcsás fiatalurak sétáltak, a merészebek már kalap nélkül, kisasszonyok vihorráztak, és én megszállva, tavaszi kedvvel álltam be az örülők közé, a nagy költő versét mormolva: „Tavasz van urfi, föl előre!“

Hajnal László.

— A magyar kormányzópart a választói törvény ellen. Budapestről jelentik: A kormányzópart intézőbizottsága ma összeült, hogy a választások kérdésével foglalkozzon. Az értekezleten többen felszólaltak a választói törvény ellen.

TUNGSRAM

Hétszázmillió köbméter földgázt kér Kolozsvár évente az államtól

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Kolozsvár, amióta gazdaságilag is középpontja lett Erdélynek, egyre nagyobb szükségét érzi olyan fejlett iparnak, mely nemcsak az országrész szükségleteit tudja kielégíteni, hanem a külföldi piacok számára is tud termelni. Annak, hogy Kolozsvár gyárvárosá fejlődhessen, minden lehetősége megvan, nyersanyag, munkaerő bőven van, csak a termeléshez szükséges energia hiányzik. A villamosművek már évek óta nem tudják elegendő árammal ellátni a most meglévő esekélyszámú ipartelepeket, sőt még a város világítását is csak óriási nehézségek árán tudja biztosítani. Most akció indult ugyan, a villamostelepek kibővítésére, de ha ez a terv meg is valósul, a további fejlődés egyedüli akadályá ozzel még nem hátrult el. Rongoteg gyárépítés és más ipari vállalkozás terve vár megvalósulásra, melyre Kolozsvárnak épügy égető szüksége van, mint az egész országnak, a vállalkozók kedv megvan, a szükséges tőkét néhány nap alatt össze lehetne hozni — és mégsem történik semmi. Ezen a természetellenes állapotban csak egy dolog tud segíteni: a földgáz.

Eddig négy memorandumot intézett már a város a kormányhoz és kérte a nagyszármási földgázforrásokra a koncessziót. Minden kormány megígérte, hogy Kolozsvár jogos kérését teljesíteni fogja, de csak akkor kerülhet erre sor, ha az állam elszámol a Deutsche Bankkal, a szármási földgázmezők tulajdonosával. Bukarestben persze még mai napig sem intézték el a város kérését.

Tudni kell, hogy 1916-ban Kolozsvárnak már meg volt a koncessziója a szármási földgázra. Erdély és az akkori Magyarország gazdasági körei megmozdultak, hogy ezt a hihetetlen energiaforrást kiaknázzák. A földgáznak Kolozsvárra való bevezetése akkor megvalósulás előtt állott, sőt komoly szó esett arról is, hogy Debreconbe és Budapestre is bevezetik a szármási földgázt. Ha ez a terv akkor megvalósul, Magyarország ipara rövid idő alatt hihetetlenül fellendült volna. De a háborus költségek horribilis pénzt követeltek, a magyar állam megszorult és áruba bocsátotta a szármási földgázmezőket, melyek értékét főleg a németek ismerték fel. A Tisza-kormány tárgyalásokat kezdett a berlini Deutsche Bankkal, mely csak úgy volt hajlandó a szármási forrásokat megvenni, ha Kolozsvár lemond a koncessziójáról. A városi közgyűlésen, mely ezt az ügyet tárgyalta, szavazategyenlőség volt és dr. Haller Gusztáv polgármester elnöki szava a Deutsche Bank javára döntötte el a kérdést.

Kolozsvár azóta nagyon megsínyllette ezt a nagyilekűséget. Az odaajándékozott koncessziót évok alatt nem tudta visszazserezni. Most újabb kísérlet történt a földgáz bevezetési jogának megszerzésére. A keddi tanácsülés határozatilag kiiondotta, hogy a földgáz ügyében új memorandumot intéz a kormányhoz. Ebben az emlékiratban Kolozsvár évi háromszázhatvanmillió köbméter földgázt kér az államtól. Ez a mennyiség maximuma annak az energiaszükségletnek, melyet a város ipartelepei évente felhasználhatnak.

A memorandumot Craiu Victor városi tanácsos vitte Bukarestbe azzal az utasítással, hogy a koncessziót okvetlenül szerezzék meg. Ha az iparügyi minisztérium véleményezni fogja a város kérését, akkor a földgáz bevezetésnek előmunkálatait még az idén megkezdik. Először csak egy vezetékot fognak lefektetni s a város ipari fejlődésével párhuzamosan idővel a teljes esőhálózatot kiépítik. Erre a célra a város részvénytársaságot fog alakítani, százszázmillió lei alaptőkével. Több nagy pénzintézet és gyárüzem máris bejelentette, hogy nagyobb összegű részvényt hajlandók a megalakítandó földgáz-részvénytársaság alaptőkéjére lejegyezni.

Kötő és horgoló gypafonalai 40 színben legfinomabb minőségben a napokban megérkeztek
SIPOS JENŐ
céghez, Piata Unirei 17.

Olaszországot kizárják a legfelső tanácsból

A kisananttal helyettesítik. Az új olasz külügyminiszter Párisban. A szovjet sorsa Genuában dől el. Husz évre szól az angol-francia antant. Lengyelország és Cseh-szlovákia válasza Bukarestnek.

Az Uj Kelet tudósítójától

Az olasz kormányválságot, mint már jelentettük, végre annyi nehézség után sikerült megoldani. Giolitti barátja, Facta lett a miniszterelnök. Facta már le is tette az esküt. A genuai olasz delegáció elnökségét Pittonira bízták. Hogy a válságot mégis meg lehetett oldani, ennek nem is annyira belpolitikai, mint külpolitikai oka van. Párisban, mint ezt a „Manchester Guardian“ jelenti, már arról tárgyaltak, hogy

Olaszországot, miután belső válságát megoldani képtelen, kizárják a legfelsőbb tanácsból és a kisananttal helyettesítik.

Olaszországnak ez a lecsúzása egyúttal a kisanant nagy felemelkedése volna. Nyilvánvaló, hogy Benes utazásának az eredménye ez is, azonkívül, hogy a francia politika eredményei közé számít. Az angol lap ugyan azt is jelenti, hogy amennyiben Olaszország nemzetközi tekintéllyel bíró kimagasló személyiséget állít ügyei élére, visszaveszik a legfelsőbb tanácsba. Nyilván ez az oka, hogy Genuában az olasz népet Tittoni fogja képviselni. A Facta-kormány külügyminisztere, Schanzer ma Rómából Párisba érkezett és Poincaréval folytatott tanácskozásokat. Róma diplomata köreiből ennek a találkozásnak nagy fontosságot tulajdonítanak. Azt hiszik, hogy Olaszország elfogadja a boulognei konferencia határozatait és azt, hogy a genuai konferenciát elhalasszák április nyolcadikára. Valószínű persze, hogy

az új külügyminiszter azért ment Párisba, hogy a lecsúzott ország tekintélyét helyreállítsa.

Hogy ez mennyiben sikerül neki, a közeli napok titka. A francia szakértői bizottság ma folytatta tanácskozásait a genuai konferencia programjára vonatkozólag. Holnapig ez a bizottság befejezi munkálatait és jelentést tesz a kormánynak. A jövő

Veszedelemes szélhámos az ügyészségen

Az Uj Kelet tudósítójától

Nagystilű szélhámost leplezett le és adott át az ügyészségnek a napokban a kolozsvári államrendőrség. Február huszonegyedikén a Biasini-szállodában szobát bérelt egy fiatalember, aki a szálloda könyvébe George Delia százados nevet írt. Mintegy két nappal ott tartózkodása után lement a szálloda portásához és kétszáz leit kért kölcsön. A portás gyanútanul rendelkezésére bocsátotta a pénzt, annál is inkább, mert a lakónak csomagjai voltak nála.

Másnap azonban újból megjelent a százados, de most már háromszáz leit kért kölcsön. A portás ezúttal is hajlandó volt adni, de csak biztosíték ellenében. A százados zavarba jött, elővette katonai igazolványát, majd két váltót mutatott, amelyen mint rendelkezéses szerepelt és kétezer, illetőleg ötezer leiről szólt. A portás átvette a katonai igazolványt és meglepettve látta, hogy az Jean Joneson névre van kiállítva. Nem szólít azonban senmit, hanem a pénz kiadását most már kezeken megtagadta.

Erre azután a százados, aki különben civilbe volt, azzal próbálta rábeszélni a portást, hogy a legénye, aki jelenleg Bukarestben tartózkodik, néhány nap múlva nagy összegű pénzzel fog visszatérni és akkor busás kamatokkal együtt visszafizeti. A portás erre sem adott, azonnal jelentést tett a két néven szereplő fiatalemberről az első körületi rendőrségen, ahonnan azonnal kiment a subkomiszár két rendőr kíséretében.

A gyanus fiatalember ekkor már a szálloda éttermében tartózkodott három katonatiszt társaságában. A subkomiszár

héten ez a szakértői bizottság Londonba utazik. Bruxellesi távirat jelenti, hogy Belgium már megnevezte képviselőit a genuai konferenciára: Theonis minisztert és Jaspár külügyminisztert. A „Journal de Debas“ azt írja, hogy az angol és francia miniszterelnök Szovjetoroszországra nézve úgy határozta a boulognei találkozón, hogy

a szovjetek elismerését az oroszoknak a genuai konferencián tanúsított magatartásától teszik függővé.

A tegnapi Csicserin-jegyzék után azonban kezd kétségessé válni, vajjon az oroszok elmennek-e egyáltalában Genuába. Párisi távirat arról számol be, hogy Poincaré londoni útja elmarad. Politikai körökben azt hiszik, hogy a francia miniszterelnök csak a genuai konferencia után látogat el Londonba. Ezzel szemben a kormányhoz közelálló lapok úgy tudják, hogy Poincaré még a konferencia előtt Londonba megy, hogy a francia-angol szerződést megkössék. A „New York Times“ közlése szerint

az angol-francia egyezmény husz évre szól és kötelezettségeket ró Angliára abban az esetben, ha Oroszország, vagy Németország támadna.

Ami a kisanant előértekezletét illeti, Veverka cseh-szlovákiai és Kosinszky lengyel követ ma megjelentek Bratianunál és közölték a kormányaik válaszáat. A két kormány elyben hozzájárult a Bukarestben Pasic, Ninesics Bratianu és Duca között lefolyt tanácskozások határozataihoz és ahhoz, hogy március elején Belgrádban szakértői konferencia tartassék.

De a részletekre vonatkozólag úgy a cseh, mint a lengyel kormány fentartotta akciószabadságát.

Uglátszik a bukaresti összejövetel korai volt. A tanácskozásokat néhány nap múlva folytatják.

igazolásra szolgáltatta fel, a fiatalember felpattant és durván rátamad a kötelességet teljesítő rendőrtisztre. A rendőrtiszt ekkor felszólította, hogy kövesse a rendőrségre, aminek azonban a fiatalember érthető okból nem engedelmesskedett. Erőszakkal kellett elcipelni onnan.

A legkülönbözőbb papirok között, az irattáskája alján találtak egy igazolványt, amely Janon Heinrich Missi névre volt kiállítva Ploestiben. Ez igazolvány birtokában a rendőrség megkezdte a vallatást, amelynek eredményeképpen szenzációs részletek derültek ki a gyanus ember multjából.

Heinrich Missi ezekzerint Ploestiben született. Egész fiatal korában elvesztette szüleit, de rendes kenyékereső pályára nem ment. Már mint fiatal gyermekot letartóztatták váltóhamisítás miatt és ekkor két éven át volt a vakarestii börtön lakója. Mikor kiszabadult a börtönből, egymásután követte el a legnagyobb szélhámosságokat, úgy hogy rövidesen megint börtönbe került.

Találtak nála egy fuvarlevelet is, amelyre vonatkozólag először a legképtelenebb hazugságokat sorolta fel, végül azonban bevallotta, hogy ennek a hátterében is bűnügy áll. Kiderült ugyanis, hogy a ploestii Pradingen olajgyár igazgatójával egyetértve néhány hónap előtt elloptak egy nagy ciszterna olajat, amelyet azután Aradon értékesített. Az ebből származó pénz rövid úton elverte. Kiderült azután, hogy szélhámos körutjában megfordult Brassóban, Aradon és Temesváron is. A rendőrség ezeken a helyeken is vizsgálatot indít, mert valószínűnek tartják, hogy ezekben a városokban sem maradt féltetlen. Heinrich Missit, bár vallomásában még sok ellentmondás van, átadták az ügyészségnek.

Zsidó érdekekért

küzd és dolgozik az UJ KELET

Minden zsidónak barátja és szószólója az UJ KELET

Most alakul meg az UJ KELET

nagy nyomdavállalata, az új „Kadima-nyomda és Kiadó-vállalat Részvénytársaság“

Aki barátja az UJ KELET-nek

és azt akarja, hogy a zsidóság szószólója megerősödjön.

Jegyezzen részvényt!

HIREK

Glasner Móse Szatmáron. Szatmárról jelenti tudósítónk: Glasner Móse nyug. főrabbi, aki hétfőn utazott el Kolozsvárról Berlinbe, hétfőn este érte utjában Szatmárt. Az itteni állomáson a helybeli Mizrahi szervezet nagyobb küldöttsége üdvözölte az átutazó főrabbit, aki a szatmáriak kérelmére megígérte, hogy Németországból visszajövet Szatmáron utját megszakítja és előadást fog tartani a mozgalomról.

Nász az angol királyi családban. Tegnap volt Mary királyi hercegnőnek, az angol király leányának esküvője Lascelles vicomteval, a westminsteri apátság székesegyházában.

Betiltották az „Ellenzék“ vasúti és postai szállítását. Tegnap délelőtt a kolozsvári postaigazgatóság értesítette az „Ellenzék“ szerkesztőségét, hogy a bukaresti vezérigazgatóság hat hónapra betiltotta a lap postai és vasúti szállítását. A postaigazgatóság egyetlen szóval sem indokolta a rendeletet.

Vesztegetéssel vádolják a fatermelők blokkját. A fatermelők között régi és újatlan harc dúl a vagonkintalások elosztása miatt. Ismeretes ugyanis, hogy egész a legutóbbi időig a CFR. szállítmányozó bizottsága a vagonokat csak a tüzfakereskedőknek illetőleg termelőknek bocsátotta rendelkezésére, aminek következtében azután az építőfatermelés és a deszkakészítés súlyos válságba jutott. A felhalmozott deszkakészlet hónapokig hevert a raktárakban, de elszállítására az említett okok miatt gondolni sem lehetett. Ezért azután a válságba jutott fatermelők elhatározták, hogy érdekeik megóvása céljából egyesületben tömörülnek. Hosszú előkészítő munkát után meg is alakították a Marosmenti Fatermelők Blokkját marosvásárhelyi központtal. A központ köré csoportosult azután Erdély minden hasonló vállalata úgy, hogy a blokknak több mint száz cég tagja volt. A központi iroda érintkezést keresett a CFR-rel abban az irányban, hogy vagonokat ne csak a tüzfakereskedők kapják, hanem a deszkakészítők is, mert az export hiánya az egész ipart tönkremenéssel fenyegeti. Hosszú küzdelemnek az eredményeképpen elérték azt, hogy eleinte csak kisebb mennyiségben, később azonban rendszeres vagonkontingenst juttattak a blokk tagjainak. A központi iroda minden kiutalt vagon után hetven lei díjat szedett be tagjaitól az adminisztrációs költségek fedezésére. A tüzfakereskedők, akik ilyenképpen sokkal kevesebb vagonhoz jutottak, mindent megpróbáltak arra vonatkozólag, hogy visszaállítsák a régi állapotokat. Több ízben fordultak memorandummal a vasútiügyi miniszterhez, amelyekben arról panaszkodtak, hogy a vagonkiutalások csökkentésével végzetes válságba sodorják a tüzfatermelést. Mikor azután minden kísérlet hiábavalónak bizonyult, feljelentést adtak be a közlekedésügyi miniszterhez, hogy a Marosmenti Fatermelők Blokkja a befolyt hetven leiket vesztegetési célokra használta fel. Ez a vád rendkívül súlyos, mert adminisztrációs költségek címen tényleg több mint egymillió lei folyt be a központi iroda pénztárába. Ha tehát vesztegetési célra használták volna fel a pénzt, akkor a CFR. közelemben olyan súlyos visszaéléseket követtek el, amilyenhez hasonló kevés volt még. Mosoiu miniszter elrendelte, hogy a feljelentés alapján haladéktalanul indítsák meg a vizsgálatot. Valószínűnek tartják azonban, hogy csak egy manóverről van szó, tudniillik a Marosmenti Fatermelők Blokkját akarják feloszlatni, hogy ily módon újra hozzájussanak a régi vagonmennyiséghez.

Letartóztatták egy német professzort a román vámhatáron. Nagyváradról jelenti, hogy az érmihályfalvai határállomáson letartóztatták Walleich Gyula müncheni egyetemi tanárt csempészség vádjá miatt. Az egyetemi tanár kihallgatása során előadta, hogy müncheni nagyruház megbízásából jött a Balkánra, hogy különleges textilárut, főleg házi szövőtt dolgokat vásároljon. Vásárolt nagyobb mennyiségű szövött cikkeket és azokat el is küldte Münchenbe. Utjában Romániába is ellátogatott, de itt nem vásárolt. Most Magyarországon keresztül hazá akart utazni és a határállomáson megkérdezték tőle van-e nála nagyobb mennyiségű pénz. Ő gyanútlanul megmondta, 10.000 lei van a zsebében, emiatt tartóztatták le.

Marosvásárhelyi újságírók bojkottja a színház ellen. Marosvásárhelyről jelentik: Az újságírók marosvásárhelyi szervezete kimondta a bojkottot a magyar színház ellen. A bojkottra egy a Gyulay hírlapíró és két színész között támadt affér adott okot. Gyulay ugyanis a „Hétféli Hírek“-ben foglalkozott a színház ügyeivel és emiatt tegnap este Tompa Béla súlyosan sértő szavakkal illette. Az ez ügyben összehívott szervezeti ülés azonosította magát Gyulayval és elhatározta, hogy mindaddig amíg Gyulay nem kap megfelelő elégtételt, a lapok nem közölhetnek semmilyen színházi kommunikációt.

Az egyesült palesztinai gyarmatok bankja. Jeruzsálemből jelentik: A palesztinai zsidó gyarmatok mezőgazdasági szövetsége elhatározta, hogy hitelbankot létesít. A részvények darabja öt angol font sterling. Mielőtt az alapítók tíz százaléka befolyt, a bank megkezdí működését.

Scheidemann volt német kancellár Németországot tartja a háború okozójának. Kopenhágából jelentik: Politikai körökben nagy feltűnést keltett Scheidemann volt német kancellár ama nyilatkozata, hogy Németország okozta a háborút.

Nansen és a hering. Eddig kevés kapcsolat volt köztük között: Nansen Fritjof kitűnő norvég utazó, aki a norvég vizekről indult el valaha, hogy felfedje északi hóval, jéggel és éjszakával borított titkait. Utjáról könyvet is írt a nagyszerű „Éjen és jégén át“ címűt, amely a világ minden kultúrnyelvére lefordítva elkerült a világ minden népéhez. A heringről nem jegyeztek fel ilyen bátor és uttörő cselekedetet, bár kétségtelen, hogy a hering is a norvég vizekről indul el és ugyanoda jut, ahova Nansen felfedezéseinek a híre, a világ népeihez. Nansen sorait se fálják kevésbé mohón a kultúrnyelvek, mint a hering hordók sorait. Jóllehet a heringes hordókban legfeljebb izmosabb példányok vannak, de izmosabb egyéniségek aligha. Most Nansen megint összekerült a heringgel. Úgy történt, hogy ez a nagyszerű ember elment Oroszországba, kolerás, pestises és éhínséges vidékeken nézte meg a pusztuló embert. Amikor visszatért Norvégiába, az volt az első dolga, hogy lángoló szavakkal fordult Európához: adjatok, adjatok, minél sürgősebben adjatok! Kétszer ad, aki gyorsan ad, adjatok ti gyorsan és adjatok azok kivül kétszer, mert milliók hálnak éhen Oroszországban. Nos a világ, ha nem is nagyon gyorsan, ha nem is kétszer, de ad. Innen is, onnan is elindulnak a hajók és viszik az enni-valót, nem a millióknak, csak az ezreléknyi ezrekeknek, de ez is valami. Ezzel szemben a hering. Azazhogy nem is a hering, a norvég kormány. Mert magának a heringnek jó szíve van, ő odaadja magát a szegénységnek, hogy foszforral és fehérjével gazdagítsa a lesatnyult inségesek testét. Ellenben a norvég kormány nem ilyen jószívű. Most tiltakozó jegyzéket küldött Oroszországnak: „Nem tűrhetjük, hogy az orosz halászajók norvég vizeken vessék ki hálójukat a mi heringjeinkre.“ Amiből kitűnik, hogy noha Fritjof Nansen nagy humanista, nem minden norvég Fritjof Nansen. Ők féltik a heringjeiket. Am pusztuljanak a népmilliók, a fő, hogy a heringek milliói a norvég halászat számára hajtsák az órék millióit.

A Bönoth Haalija táncestélyének sikere. A Bönoth Haalija és Menza együttes műsoros-estélyének jóvedelméből a leányegyesület ezer leit utalt át a Tarbutnak, ötszáz leit pedig a Nemzeti Alapnak adományozot. A közimunka árverésen a következő számok nyertek: 76-80, 96-100, 151-5, 156-60, 171-5, 191-5, 226-30, 246-50, 296-300, 386-90, 466-70, 601-3, 736-8, 754-6, 778-80, 832-4, 897-9, 905-7, 908-10, 911-3, 932-4, 936-8, 939-41, 942-4, 972-4, 975-7, 981-3, 1026-8, 1102-4, 1111-3, 1120-2, 1147-9, 1153-5, 1192-4, 1264-6, 1297-0, 1303-5, 1306-8, 1309-11, 1333-5, 1354-6, 1367-8, 1429-31, 1515-7f 1527-9, 1560-2, 1584-6, 1594-6, 1597-9, 1604-5, 1612-3, 1626-7, 1660-1, 1672-3, 1716-7, 1744-5, 1756-7, 1766-7, 1780-1, 1788-9, 1822-3, 1846-7, 1854-5, 1858-9, 1860-1, 1862-3, 1875-5, 1876-7, 1913, 1916, 1918, 1957, 1945, 1946, 1951, 1958, 1959, 1978, 1983, 1984, 2017, 2018, 2022, 2031, 2044, 1073, 2132, 2149, 2151, 2160, 2191, 2247, 2260, 2270, 2271, 2278, 2281, 2284, 2288.

Halálozás. Február 26-án elhunyt Déson 94 éves korában a dési rabbiasszeszor (dájén): Würzberger Jicchok rabbi. Hat évtizeden át állott a dési ortodox zsidó hitközség szolgálatában. Nagy nyomorban szünylődött, de ennek ellenére is csak a Tórának élt. Temetése, melyen Dész és vidéke egész zsidósága megjelent, az elhunyt iránt érzett tiszteltnek igazi manifesztaója volt.

Lopásért elítélt képviselő. Krisan Dimitriut, volt radnai Averscupárti képviselőt a radnai járásbíróóság lopásért két havi fogsárra ítélte. A képviselőt ugyanis feljelentették, hogy a solymosi erdőből több kocsis fát vágatott ki, amit hazahordatott a lakására. A képviselő az ítélet ellen felebbezést nyújtott be. Az ügygyel szombaton foglalkozott az aradi törvényszék felebbezést tanácsa. Krisan védője, tekintettel arra, hogy a vádlott megidézése és a tárgyalás hatánapja között nem volt meg a törvény által előírt nyolc napos határidő, a tárgyalás elhalasztását kérte. A védő kérésének a törvényszék helyt adott és a tárgyalást március 4-re halasztotta el.

Pénteken tilos mulatni. A román színházi törvény végrehajtási utasítása alapján Popovici Valér, kolozsvári redőrprefektus ma rendeletet adott ki, amely szerint március harmadikán, pénteken minden színházi, mozgószínházi előadás tilos. Ezen a napon tánomulatság sem lehet és kávéházakban vagy más nyilvános helyeken sem hangversenyt, sem pedig zeneversenyt tartani nem szabad.

Illusztrált Hagada. Az Uj Kelet nyomdájának héber osztályában megjelent egy csinos kivitelű illusztrált Hagada. Minthogy egy legújabb kormányrendelet értelmében külföldről semmiféle héber nyomtatványt egyelőre behozni nem lehet, ajánlatos ha a viszonteladók mielőbb igyekeznek megfelelő példányt megrendelni az illusztrált Hagadából. Ötszáz példány rendelésénél egy darab ára 125 lei, ezernél több példány rendelésénél cégnomással 115 lei. Megrendelések az Uj Kelet kiadóhivatalában eszközölhetők.

1 kg. orth. kóser marhabús Lei 9.—
1 „ szópó „ 10.—
1 „ szalámi „ 18.—
1 „ kolbász „ 15.—

Róth Adolf, volt Ferencz József-ut 62.
(Marianum mellett.)

Ruppert az ébredők ellen

Budapest, febr. 28. Ruppert Rezső belépett a Ressay pártba. A párthoz intézett levelében többek között a következőket írja: Romboló bandákkal állunk szembe, és ez a szembeállítás minden becsületes magyar embernek kötelessége. Megköttyösödött, részeg, zavarosfejű csoportok örjögnek az országba, akik ellen a kormány vagy nem tud, vagy nem akar megfelelő rendszabályokat érvényrejtetni. Minden igazlelkű embernek össze kell fogni az ellen az irányzat ellen, ha nem akarunk még egy Mohácsot megélni. Egyetlen fontos ügy: a kormánypárt és az alkotmánysegző kormány ellen összefogni.

GANZ

Piata M. Viteazul
Széchenyi-tér 41.
sz. (Széki-palota.)

Elvállal elektromos világítási- és erőátviteli berendezéseket. Izzólámpák, izzólámpa-szénpálcák, szerelési anyagok és kisebb motorok állandóan raktáron. — Költségvetéseket és felvilágosításokat díjtalanul nyújt. Telefon 403. 1280

IFJU KELET

zsidó ifjusági folyóirat

megjelent

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cal. Regele Ferdinand Nr. 48.

I meretlen Tolsztoj-levelél a zsidókról és a pogromról

Az Uj Kelet bécsi levelezőjétől

Egy szentpétervári irodalmi újságnak, a „Wjestnik Literaturny“-nak a napokban megjelent utolsó száma Tolsztoj Leonak néhány levelét hozza a nyilvánosság elé, amelyek eddig mindannyiunk számára ismeretlenek voltak. E levelek egyikét 1908-ban, április hó 22-én Linszkijhez írta a nagy filozófus, akit ebben az időben kérdézőkördések tömege árasztott el a kisenevi pogromra, annak okaira és jogosultságára vonatkozó kérdésekkel. Tolsztoj levelét a következőkben adjuk:

Megkaptam levelét, Emanuel Grigorevics. Hasonló levelet sokat kapok mostanában s a levelek írói mind azt kérdik tőlem, hogy gondolkodom a kisenevi eseményekről? Akik írják a leveleket, sajnos, félreértenek egy helyzetet, amikor föltételezik, hogy az én hangomnak döntő ereje van s ezért kérik nézetemet a kisenevi gáztétről is...

Ami a zsidókhöz és a kisenevi eseményekhez való viszonyomat illeti, álláspontommal mindenkinek tisztában kellene lenni, akit világnézetem érdekel. A zsidókhöz való viszonyom nem lehet más, mint egy testvérekhez való viszony, akiket szeretek; nem, mert zsidók, hanem azért, mert, mint mi és mint minden ember, fiai a közös Isten-Atyának. Ehhez a szeretet-hez pedig nem a magam legyőzése útján jutok el: személyesen ismerem nagyon jó embereket, akik zsidók.

Ami már most a kisenevi gáztétréhez való állásfoglalásomat illeti, véleményemet eleve meghatározza vallásos világnézetem. Bár még nem ismerem mindazokat a szörnyű részleteket, amelyek csak az újsághírekből válnak ismeretessé, én csak az iszonyatot érzem és szorongva érzek együtt a félrevezetett tömeg minden ártatlan áldozatával.

Látván emberek állati nyersességét, akik azt hazudják, hogy keresztények, utálatot és ellenszenvet érzek ezekkel szemben, akik magukat művelt embereknek hívják, de akik a tömeget felkötötték, a tömeg tetteivel rokonszenvet éreztek. Mindenekelőtt azonban iszonyat tölt el azokkal szemben, akik igazi vétkesei az eseményeknek: kormányunkkal szemben s ennek a kormánynak az embereket butító és fanatizáló papságával szemben és hivatalnokai rablóbandájával szemben. A kisenevi gáztétré nem más, mint közvetlen következménye a hazugság és erőszak politikájának, amelyet oly nagy buzgalommal és kitartással folytat a kormány.

A kormány állásfoglalása ezekhez az eseményekhez új bizonyítéka annak a kiméletlen önzésnek, amely semmilyen embertelenségtől nem retten vissza, amikor arról van szó, hogy egy neki veszélyesnek látszó mozgalmat elnyomjon; bizonyítéka a kormány állásfoglalása olyan közömbösségnek, amely teljesen azonos a török kormányéval, amely az örmények lemészárlását nézi azonos érzéssel.

Tolsztoj levele semmit se veszített frissességéből azzal, hogy tizenhat évvel ezelőtt íródott. Ma ugyanolyan időszerű, mint volt annakidején. Vannak itt-ott irányzatok, amelyek utálatot és ellenszenvet keltenek az emberben, mert kereszténynek hazudják magukat. A helyzet ma még szomorubb, mert a Kisenevek és az ő keresztényeik át is jöttek Oroszországból: nyugatabbra, ahol Tolsztoj idejében még Európa volt.

A chaluc

Irta Arthur Hollitscher

Arthur Hollitscher, a modern német irógeneráció egyik legjelentékenyebb tagja. Magyarországon született de évtizedek óta Németországban él és kizárólag német nyelven ír. Arthur Hollitscher zsidó, de eddig teljesen távol állott a zsidóságtól. Irodalmi működésében, mint pacifista-szocialista író lett közismertté. Az elmúlt esztendőben, mint vendég, jelen volt a karlsruhi tizenkettedik cionista világkongresszuson. A cionista kongresszuson szerzett benyomások hatása alatt tanulmányutra ment Palesztinába. A Palesztinában szerzett tapasztalatok ugylátszik soha el nem muló nyomokat hagytak lelkében. Arthur Hollitscher, a pacifista szocialista német író megtalálta önmagát és önmagában a zsidót. Palesztinai utjáról külön könyvben fog beszámolni. A könyv ez év áprilisi havában fog megjelenni, a berlini S. Fischer Verlag kiadásában. Az itt közölt cikke, mely szintén a palesztinai élettel, a chalucok önfeláldozó munkájával foglalkozik, — első zsidó megnyilatkozása Arthur Hollitschernek.

Jaffa sziklapartjai nemcsak metaforaképek értendők. Valódi sziklapartok ezek, gonosz éles szakadékok, melyeket viharos-tengeridején a hajók kikötését és az utasok kihajózását lehetetlenné teszik. Ilyenkor aztán a hajónak tovább kell mennie Haifaig. Gyakran azonban csak Beyruthban sikerül kikötöni és az utasokat partra szállítani.

Haifában, a chalucok házában egy Romániából és egy Ukrajnából újonnan érkezett, fiatal munkástranszportot láttam. A nagy ház zsufolóság telve volt. Csak háromszáz személyre van berendezve. Lent a kertben, mely sudár pálmáival és agávóival tekint a tengeröblre, egészen Accóig és a távolban kéklő Libanonra, — sátrak voltak, melyekben újabb száz chaluc talált helyet. Zuhogó nyári zápor turta és azzal a föl a talajt a sátrak alatt. Agynemű, matracok, a sátorlakók minden cókmozka esurron viz. Egy hajdani kápolna ebédlejtében ültek az ifjú emberek, ebédidőn. Az ebéd első fogása — chinin volt.

A bevándorlási hivatal vezetője kíséretében végigsétáltam a asztalok előtt. Milyen csudálatos ember-

fajta ez! Csupa-erő emberek, vidámak, bátrak, mellük teltre szíva a kezdődő szent kaland első lehelletével: Jisraeország, gyermekkor óta élő álamok megteljesülése és türelmetlen várása a munkának, mely felé izzanak az izmok és lelkek.

És izzanak a láztól is, melyet a szokatlan klíma hoz az európai emberre.

Bajtársak, véreim, én gyönyörű fajtám!

Rövid ideig áll csak a chaluc a cionista bizottság gondoskodása alatt. Három, négy, vagy öt hétig. Azon-
tul saját magának kell gondoskodnia magáról.

A bevándorlási hivatallal egyidejűleg Jaffában, Haifában és Jeruzsálemben, a héber munkáspártok kooperatív szövetsége, a Hitachdut is lajstromozza az újonnan bevándoroltakat, elosztja őket az országban azokra a helyekre és üzemekre, melyek munkásokat kérnek: mezőgazdaságokba, városi ipartelepekre és utépitészekhez.

Az az út, melyen a chalucnak keresztül kell vergődnie amíg a vágyva-vágyott mezőgazdasági alkalmazásba juthat, gyakran hosszú és keserves út és nem mindenkinek sikerül ép testtel és ép lélekkel megjárni vesződségeit.

Rendszerint az utépitésnél kezdik, moesarak lecsapolásánál és kiszáritásánál, házépítő és egyéb másfajta kőmives munkával, melyeket egybefoglaló meghatározással fekete-munkának neveznek. Alapos okuk van rá.

A súlyos és égő napsütésben folytatott kőtörő, kőmives és házépítőmunkák, a térdig moesárban való kényszerű állás nem felel meg a fiatal munkások és munkáslányok vágyainak, de fizikai megadottságuknak sem. Szükségmunkák ezek és — amennyiben utépitésről van szó — nem a cionista bizottság költségvetését terhelik. Az angol kormány végezteti őket. A nehéz munkát ugyan kiszinezik azzal a formulával, hogy: az ország minden munkáját a legálantabbat, a leguehezebbet, a legfeketebbet, csak úgy mint a legragyogóbbat és a legörömsébbet is, a miénknek kell elvégezniük. Csak így lehet az országot teljesen meghódítani. Végeredményben azonban mégis csak a meztelen nyomor az, mely a forró utakon, a fiatalembere-

rek és leányok kezébe kényszeríti a kőtörőkalapácsot. (Tel-Avivban láttam egy diákot, vegyészszakos egyetem hallgató volt, aki homokzsákokkal megrakott tevéket hajtott. Nagyszerű jókedvvel fütörészelt a chaluc a tevék nyomában; — fehér munka volt.)

Néhány ilyen fekete munkáscsoportban örökké emlékezetes órákat töltöttem el.

A Haifa—Jemma országút mentén tanyázik egy az országban közismert zsidó munkáscsoport. Körülbelül negyven fiatal munkás és három vagy négy fiatalasszony dolgozik a csoportban. Európa minden országa és a palesztinai munkásság minden pártáryalata képviselve van ebben a csoportban. A csoport évek óta vándoréletet folytat az országban, majd Galileában, majd a déli részekben épít utat és házakat és az embereknek ugylátszik tetszik ez az örök vándorélet és a szabad munkának helyhez nem kötöttsége.

Néhánnyal például, akikkel behatóan beszélgettem, tudni sem akartak az egyébként annyira vágyott földhöz és röghöz való kötöttségről, az állandó letelepülésről. Inkább csoportról csoportra! Negyven piastert keresnek naponta, ami palesztinai mértékkel mérve is nagy összeg. Elemezésért és lakásért, valamint az egyéb szükségleti cikkek fejében husz piastert szolgáltatnak be a csoport adminisztrációjának, — de aztán lehet is élni a csoportban!

Némelyiküknek kötés volt a kezén, mások maláriában szenvedtek, de — szombat volt — az ebéd első-rangu, sőt még az édes Rison-ló-Cion bor is ott állt az asztalon, szórakoztak, énekeltek és ebéd után együtt mentek a strandra. Az év végére véget fog érni az utépitő munka, de addigra, ugy remélték, alkalmazást kapnak Tibériásban vagy Jeruzsálemben a házépítő munkáknál. Ha ugyan a cionista bizottságnak addig elegendő pénze lesz, a munkák megkezdésére.

Egy másik nem kevésbé bátorlelkű munkáscsoportot is meglátogattam egy péntek estén Palesztina másik végében Bóer-Sévában. Ők építették az angol katonák sírjai körül nagykörrfalat. (Bóer-Séva alatt vívta ki Allenby tábornok a döntő győzelmet.) Ezek a fiatal emberek is teljesen meg voltak elégedve életükkel

és szerették a munkát. Ámbár hogy a falat hamarosan fölhúzták és senki se tudta, hogy a legközelebbi munká-
alkalom hova fogja vetni az egész csoportot, minden sátorával egyetemben, vajjon együtt maradnak-e vagy ahányan vannak, annyi irányba szóródnak e széjjel: de beköszöntő a szombat, jókedvben ettek és ittak (ez egyszer teát) és hosszan elbeszélgettünk.

Egyikök, a legvidámabb mindjök között, hirtelen mellém ült és úgy mondta:

— Meg tudná-e mondani, hogy mi lesz velünk? Mi lesz belőlünk? Mert mi nem tudjuk. Kapunk-e munkát, vagy éhen veszünk-e?

Az asztal másik végén ének har-
sant. Szépen esengett, a temető mellett, a sátorban.

— Mi csak egyet tudunk, — folytatta az előbbi — de ezt mindannyian. Kitarunk az országban. Senki sem gondol arra, hogy visszamenjen. Jöjjön, a minek jönnie kell! Bóer-Sévában volt.

Megjelent az

IFJU KELET

Zsidó ifjusági havi folyóirat.

Előfizetési ára egész évre

80 Lei

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 48.

Cégtáblákat

legolcsóbban készít

JAKAB

Starda Regala 12a. (volt Majális-u.)

Asszonyharag

Irta J. L. Perc

A kis szoba zord, komor, a szegénység lesir a falakról. A megrepedezett mennyezetről kampósszeg mered le szomorúan: a függőlámpa egyetlen elárvult maradványa. A meghasadt boglyaskemenőét piszkos szálak övezik. A boglyaskemence mogorván hajlik szomszédja, a fekete pléhkályha felé, amelyen felfordított, égettszélű fazék és törött kanál, (isten nyugosztalja őket) hever. A pléhős vitéz küzdelemben esett el, a keményre főtt tegnapi darával vívott küzdelemben.

A szoba zsufolt. Az egyik sarokban mennyezetes ágy, lyukas függöny takarja. Piros párnák káldálnak ki rajta. Az ágy mellett böleső, alvó gyermek arca sárgállik ki onnan... A fal mellett bádoggal bevont láda, zárján rozsdás, összetört lakat. A benne levő kincseket nem kell őrizni. Középen asztal és négy szék. A szoba különböző pontjain szekrény, mosóteknő, vizes-hordó, szemetesláda és kenyérlapát. A butorok valaha szinesek voltak, most piszkosszürkek. A szobában még egy gombostű sem férne el és valóban esodálatos, két élőlény: férj és feleség él itt.

A középkori asszony a lánán ül, a böleső mellett. Tőle jobbra az egyetlen, zöld, befutott, homályos ablakocska. Balra az asztal. Harisnyakötéssel bajlódik, közben lábával a bölesőt ringatja. A férj az asztal mellett ül és tanul. Torkából siró-
énekző hangok fakadnak, testét

nyugtalanul ide-oda "lóbálja. Egyes szavakat elnyel, egyeseket hosszan nyújt, másokat izekre tép. Olykor a szavakat erősen hangsúlyozza, szeretettel becézgeti, olykor egykedvűen hullajtja ki a száján. Egy pillanatig sem ül nyugodtan. Hol a zsebkendőjét húzza ki (amely valaha piros és egész volt) és nagyokat fuj bele vagy a homlokán levő verejtéket törölgeti. Mászor a térdére tereti és a pájlesztát gondóriti és ha ezt is megújja, összes szakálába turkál... Kitépett hajszál az ujjai közt marad, azt a könyvbe helyezi. Teuyearával a csipőjét ütögeti, közben keze a zsebkendőre téved, a szájához emeli, a fogai közé dugja és buzgón rágni kezdi. A lábát — mintha vitustáncot járna — folyton váltogatja, hol a jobb lábát rakja a balra, hol a bal lábát a jobbra, más-
kor mélyen az asztal alá dugja.

Ezalatt halvány homlokát folyton ráncogatja, vízszintes és merőleges ráncok képződnek ott. Hosszu, sűrű szemöldöke szinte elvész a ráncokban... Hirtelen éles szurást érez a szívében, jobb kezével nagyokat ütöget a bal oldalára, mintahogyan nagy ünnepekkor szokás a gyónó imánál... Ezután jobbra fordítja a fejét, ujját a jobboldali orrlyukára helyezi és a baloldali orrreghől hatalmas zuhatagot ereszt, majd balra fordítja fejét és most a zuhatag a jobboldaliból szakad. Ebből aztán új erőt merít. Kiegyenesedik. Hangja erősebben cseng, a szék recseg, az asztal ropog... A gyerek nyugodtan alszik, már megszokta ezt a zenét.

Es a korán elhervadt asszony a lánán ül és büszkén tekintget urára. Fülével a hangját felhabzsolja...

Olykor fel-felsőhajt. Ilyenkor szomorú gondolat nehezedik az agyára: „Istennem, ha az életben is úgy boldogulna, ahogy a tulvilági kincsek megszerzéséhez ért, akkor nekem is könnyebb volna a sorom.“

De mindjárt megvigasztalódik: „Nem lehet mindenkinek a kétféle gyönyörben egyformán része.“

Es tovább issza a hangokat. Rán-
gos arca pillanatonként megrándul. Ő is nyugtalanodik.

Először öröm, büszkeség sugárzott az arcáról, mialatt az ura zsolozsmáit hallgatta, de azután, amikor eszébe jut, hogy már csütörtök van és egy fillér sincs a szombati szükségletekre, ragyogó, átszellemült arca mindinkább elsötétedik és a mosoly is eltűnik ajkáról... A zöld ablakocskán át egy pillantást vet ki az utcára, az idő már estére hajlik. A szívében keserű érzelmek fakadnak. Mindjárt este lesz és mégcsak egy korty meleg víz sincs a háznál. A kötőtűk megállanak, sötét árnyék vonul az arcára. A böleső felé fordítja tekintetét. A gyermek nyöszörög, mindjárt felébredt. Sehöl egy gyűszűnyi tej. Az arcán az árnyék felhővé sűrűsödik. A kötőtűk idegesen mozognak...

Hirtelen eszébe jut, a peszach is közeledik. A fülbevalók és a szombati gyertyatartók a zálogházban vannak, a ládafia üres, a függőlámpa a zsidó-
árusnál. — A kötőtűk elveszt táncra perdülnek. A homlokon levő felhő sötétkék szint ölt... Kis szürke szeméből, amely alig látszik ki a fejkendő alól, villámok cikkáznak...

Az ember még mindig ül és tanul. Sejtelve sincs róla, hogy veszély fenyegeti, hogy vihar van kitörőfél-

ben... Nem veszi észre, hogy az asszony a harisnyát és a kötőtűt le-
ejti, hogy ösztövére kezét fordéli, hogy homlokát ráncogatja, hogy a félszemét behunyja és a másikkal gunyosan őt nézi. Mert ha mindezt tudná, hideg verejték ütne ki testén. De nem hall, nem lát semmit. Nem látja halvány arca vonaglását, ajka remegését, nem hallja foga csikorgatását. Fogalma sincs róla, hogy az asszony minden erejével az orkán kitörését igyekszik megfékezni, hogy már csak egy kis lökés kell, hogy vesztettül tomboljon.

De a lökés csak megjön...

„Semá miné telát, ebből három dolog következik“ — olvassa az ember... Az asszony elkecseregett szíve erősen belekapaszkodik ezekbe a szavakba. Ez az a bizonyos szikra, amitől a puskaporos hordó fölrobban... Türeleme végképen elhagyja. Ezek a szerencsétlen szavak feldöntik az elfojtott keserűségek sáncait, kapuit... Magán kívül habozó szájjal ugrik fel és mind a tiz körmével nekimegy.

— Három?! Azt mondd, hogy három? Három ménkö üssön beléd — rikoltja rekedten. „Három istennyi! — sziszegi mint egy kigyó. „A peszach a nyakunkon... A szombat is közeledik... A gyerek beteg...“ A házban egy korty tej sincs!... A lélegzete eláll, beesett melle fel-alászáll, mint egy fújtató, szeméből villámokat lövel.

Az ember halálsápadtan ugrik fel ültéből és az ajtóhoz somfordál. Ott aztán megáll, mintha odagyökerezett volna.

Egymással szemben állnak, farkasszemet néznek. Az ember szeme

KÖZGAZDASÁG

Börze és bankszervezet Oroszországban

Az Új Kelet tudósítójától

Az orosz gazdaságpolitika új kurzusáról a legkalandosabb híresztelések kerültek forgalomba az európai sajtóban. Egyik oldalról azt állítják, hogy semmi változás nem történt és Oroszország a hatalmas gazdasági válsággal szemben tehetetlen, más oldalról minden kis belső reformról úgy emlékeznek meg, mint a kapitálisztikus termelési rend diadaláról, a melyet Oroszország már nem tud nélkülözni. Erről a kérdéssel egy osztrák gazdasági tölgyóiratban Victor Püttner professzor, az orosz kérdés legalaposabb ismerője többek között a következőket írja:

A múlt év decemberében, — írja Püttner dr. — a moszkvai „Pravda” igen érdekes cikket közölt, melyben Szokolnikov, a proletár államgazdaság szervezését követelte. Az organizáció technikáját. Szokolnikov szerint, teljesen kapitalista minta szerint kell lebonyolítani. A proletár államnak azokat az intézményeket kell kezébe venni és kihasználni, melyekkel a kapitálisztikus uralkodik a gazdaságon. Tehát a bankokat, börtönket és hasonló intézményeket, hogy ezáltal gyakorolja a gazdasági uralmat. Így keletkezett a magánvállalatok behonosodásával a bank és börze-hálózat Oroszországban.

Az orosz állami bank november 15-én kezdte meg tevékenységét. Vezetésében az orosz pénzügyi élet legkiválóbb szakértői, mint Scheinmann elnök, és mellette Kutler és Krucsevics foglalnak helyet. Az állami bank alapitójaként 2000 milliárd rubel. A bank főtevékenysége a ki- és bevitteli kereskedelem megépítésében a valutapiac szabályozására irányul. Evégből meg kell állapítani elsősorban az orosz rubel kurzusát, melynél az áruk külső és belső áralakulását veszik figyelembe. Az orosz állami bank ezután felvette a pénzügyi szolgálatot. A következő nagybankokkal vette fel az összeköttetést: A Deutsche Bankkal, Discontogesellschafttal és a Dresdner Bankkal. Azonkívül a londoni, római és skandináviai pénzintézetek egész sorával. Az állami bank mellett má-

sodik nagybankot is fel akarnak állítani az oroszok, mely elsősorban az ipart és a fogyasztási szövetkezeteket finanszírozná. Az utóbbi időben kezdeményezett áru- és értéktörzsdekben magánvállalatok képviselői nem köthetnek üzleteket. Csakis a kooperatívák, a termelési és fogyasztási szövetkezetek tranzakcióit bonyolítják le az új intézmények.

Belföld

Románia nem ismeri el a monarchia hadikölcsöneit. Az utóáramok bécsi konferenciáján, mint Bukarestből jelentik, elszámolták az utóáramok között a beváltott koronamennyiséget. A határozat szerint Romániának 62 millió aranykorona jutott volna. Románia megbízottja azonban ezt az összeget nem fogadta el, mert a beváltott koronamennyiség ezt az értéket meghaladja. Bejelentette a román megbízott azt is, hogy Románia nem ismeri el a monarchia hadikölcsöneit, következésképpen a román állampolgárok birtokában levő kötvényeket nem vonja be és be nem váltja. Erre vonatkozólag tehát nem bocsát-kozik tárgyalásokba.

A petroszényi széntermeles. A bányagazgatóság közlése szerint február 12-18 között a petroszényi bányák termelése 242 millió 699 ezer 90 kg. szénat adott. Saját fogyasztás négy és félmillió kilogram. Szállítottak a CFR-nek tizenhat és félmillió kilogramot, magánosoknak egymillió 876 ezer kg.-ot és raktáron maradt még 63 millió kilogram.

Bevonják a huszont és ötvenbanis papírpénzeket. Bukarestből írják: A pénzügyminiszter utasította az összes állampénztárakat, hogy huszont és ötvenbanis papírpénzjegyeket bármely mennyiségben fogadják el. A minisztérium ugyanis ezeknek a pénzjegyeknek a bevonását határozta el és ezt április elsején meg is kezdi. A bevont pénzjegyek fejében huszont és ötvenbanis érc váltópénzt bocsátanak forgalomba.

A fapiac. A Magyarországgal határos államok blokádja és a Galac felé irányuló szállítási nehézségek következtében a fatereskedés stagnál. Az erdélyi piacokon az árak a következők: épületfa és deszkák 24 milliméter vastagságban 700 lei, 18 mm. 750, 12 mm. 850. Asztalosoknak való fa 24 mm. 950 lei, 18 mm-es 1000 lei, 12 mm. 1100 lei nagyban.

Vegner antantdelegátus első tárgyalásai Bukarestben meghiusultak. Jelentették, hogy Franciaország és Anglia megbízásából Vegner kereskedelmi megbízott Bukarestben tárgyalásokat folytat a román kormánnyal, a háboru alatt felrobantott petróleumforrások kártalanítása ügyében. Néhány napos tárgyalás után az antantdelegátus azt ajánlotta, hogy a kártalanítási összeget kötelezővényekben fizetik meg hat százalékos kamattal font sterlingben, frankban vagy leiben. Az árfolyamot egy font egyenlő ötven frank, vagy ötszáz leiben állapította meg. A kormány ezt a javaslatot visszautasította és még e hét folyamán ellenjavaslatot tesz.

Még nem készült el az import-export rendelet. Az importra és exportra vonatkozó rendeletek érvényre február huszonhetedikén lejár. Néhány nappal ezelőtt az új rendelet kidolgozásával megbízott bizottság jelentette, hogy huszonhetedikén megjelenti az új rendelet. Most az ipar- és kereskedelmiügyi minisztérium közli, hogy az új rendelet kihirdetése néhány napig késik, addig is a régi rendelkezések érvényesek.

A Bánát állatexportja Törökországba. Mint ismeretes, néhány héttel ezelőtt török kereskedők érkeztek Erdélybe, hogy Törökország részére bevásároljanak. A törökök főleg vágómarhákat kerestek, amelyet a Bánátban igen nagy mennyiségben vásároltak össze. Az elmúlt napokban a Bánátból nagy marharakomány érkezett Konstantinápolyba, ahonnan az állatokat már Törökországba szállították. A Törökországba való kivitel rentabilis, bár a szállítási nehézségek miatt az állatok negyvenötven százaléka elpusztul. Most nagyobb állatállományt terveznek Egyiptomba.

Konstanci áruforgalom. Február 28-án. Kivitték: Törökországba tizennégyezer kilogram burgonyát, 371 ezer kg. petróleumot, 5077 kg. kaskavált, 30 ezer kg. korpát, 2400 kg. füstölt-húst, 400 ezer kg. motorbenzint és 48 pár ökröt. Görögországba 368 ezer kg. benzint. Franciaországba 52 ezer kg. diót és 320 ezer kg. babot, továbbá 7200 nyulbort. Hollandiába 16 ezer kg. asztalszilvát és 588 ezer kg. árpát. Elelmiszerek árak: árpa 100 kg.-ként 330, zab 350, bab 340-400, tengerei 360, repec 335 lei.

Külföld

Budapesti gabonapiac márc. 1-én. Irányzata lanya. A terményárak a következők voltak: buza 2500-2525, zab 1700-1720, morzsolt tengeri 2500, korpá 1340-1350.

Zürichi tőzsde márc. 1-én. Nyitás: Berlin 224, Newyork 510, Milanó 2710, Prága 900, Budapest 74, Zágráb 155, Varsó 13, Bécs 10, osztr. kor. 9.

Külföldi áruapiac. Február 28. Marseilles: árpa 100 kg. 70 frank. Havre: gyapotfonál 50 kg. 252 frank, kávé 50 kg. 175-25. Páris: cukor 100 kg. 162 frank. Lyon: selymek: cavonnes kg.-ja 200, olasz 105, japán 175, kínai 205, canton 185. Newyork: oziú unciája 63.50 cent. London: kaucsuk kg.-ja 8 d., ezüst unciája 32 3/4 s d.

Felelemik a vasúti tarifát Magyarországon. Budapestből jelentik: A magyar pénzügyminiszter a napokban kijelentette, hogy az államvasúti vitéldijakat hamarosan emelni fogják. A személyszállítás díját száz százalékkal, az árufuvar díját pedig kétszáz százalékkal emelik.

Olasz köicsönt kap Ausztria. Bécsből jelentik: Az olasz követ kormánya megbízásából közölte Schobor kancellárral, hogy Olaszország Ausztriának egymillió líra kölcsönt folyósít. A tárgyalások megindultak.

A lengyel petróleumszállítási díjtételek. Varsóból jelentik: A petróleum- és petróleumtermékek szállítására február tizenötödiktől kezdődőleg a lengyel államvasúton a következő díjakat állapították meg: 100-200 km-ig 250 lengyel márká plusz tíz márká tíz kilométerenként száz kilogram után, összesen száz kg-ért 450 lengyel márkát, 800 km-on felüli távolságra minden tíz km. után tizenöt márká fizetendő száz kilogramért.

A Standard Oil Cy Jugoszláviában. Belgrádból jelentik: A Standard Oil Cy engedélyt kapott a jugoszláv kormánytól Jugoszláviába való petróleumbevitelre. A társaság erre a célra megkapja az állami rezervárokat egyrészt és hamarosan több fiókot létesíthet az S. H. S. királyság területén. A nagy petróleum cég Szerbiában kikötő építését is tervezi.

A zsirák erős emelkedése Jugoszláviában. Ujvidékről írják: A terménytőzsde árjegyző lapja szerint a disznózsír ára, amely néhány nappal ezelőtt még 76 korona körül mozgott, egy-két nap óta 80-82 koronára emelkedett. Ennek a hirtelen emelkedésnek oka érthető, tekintetbe véve a napról-napra emelkedő tengeriárakat, amelyek oly magasak, hogy a hizlalók még a 72 koronás zsiráknál is ráfizetnek a hizlalásra. Topolyáról, Csantavéről és Verbászról, a bácskai sörteshizálás központjából vett értesítés szerint a hizlalók leültek a félig kész sertéseket, mert a horribilis tengeriárak folytán nem találják meg számításukat. Ez a jelenség mindenesetre nagyon kiható következményekkel fog mutatkozni és előrelátható, hogy a későbbi hónapokban erős mérvű zsirahiány fog jelentkezni, ami viszont az árak rohamos emelkedését fogja maga után vonni.

Valutapiac

Páris, febr. 28. Bukarest 89/s, Berlin 45/32, Prága 19/50, Bécs —/7/32, Newyork 1093/50, Brüsszel 9475 London 4845, Amsterdám —, Milanó 57/75, Zürich 214/25, Budapest —, Varsó —.

Prága, febr. 27. Lei —, dinár 75 —, márká 2500 —, leva 37 —, svájci frank 1095 —, norvég kor. 968/50, dán kor. 1186, svéd kor. 1493, líra 297 —, fr. frank 613 —, font sterling 2484, dollár 56/50, osztr. kor. 87/50, holl. for. 2156, lengyel márká 815 —, magy. korona —, dinár 490.

Bécs, febr. 28. Bukarest 47 —, Zágráb 1962/50, Berlin 28/75, Budapest 935, London 285 —, Milanó 339 —, Newyork 6425, Páris 589, Prága 114/75, Szófia —, Varsó 163, Zürich —.

Berlin, február 28. Bukarest —, Krisztiania 359 —, Kopenhága 4320 —, Stockholm 6060, Helsingfors, Róma 1212/50, London 1009, Newyork 127/50, Páris 2030 —, Zürich 4435 —, Madrid —, Bécs 448, Prága 398 —, Budapest 3245, Amsterdám —, Bruxeltes —.

Zürich, febr. 28. Bukarest 12 —, Berlin 227/50, Amsterdám 1961/4, Newyork 511 —, London 2261, Páris 4630, Milanó 2710 —, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Krisztiania —, Madrid —, Prága 910 —, Budapest 73 —, Zágráb 155 —, Varsó —, Bécs 10, osztr. kor. 8/50.

Budapest, febr. 28. Lei 519 —, Napoleon 2635, font sterling 3065 —, leva —, dollár 689 —, francia frank 6365 —, márká 317 —, líra 3625 —, osztr. kor. 1050 —, rubel 49 —, szokol 1228 —, svájci frank —, dinár 825 —, lengyel márká 16/50.

szinte megüvegesedett a félelemtől, az asszonyé lángol a haragtól... De hirtelen észreveszi, hogy a nagy felindulástól az asszony nyelve elakadt, nem bír többé szöhoz jutni. A szemét összehuzza, zsebkendője szélét a szájába dugja, elővigyázatosságból néhány lépést hátrál, nagyot lélegzik és rákezdi:

— Hallod-e asszony? Tudod-e, mit tetél? Tudod-e, mit jelent az valakit a tórtanulásban megzavarni? Persze te csak a jelenre, a földi javakra gondolsz! Hát az erdő madarairól ki gondoskodik? Bohó asszony, engedd csak magadat a gonosz szellemektől befolyásoltatni, majd ók jó utra vezetnek, a pokol kapujába.

Hogy az asszony nem felel, batorságra kap. Az asszony sápadozik, ajka remeg, annál határozottabb és erősebb a férfi hangja:

— Igen, a pokol, a gyehenna, ahol majd a nyelvnedél fogva fognak felakasztani.

Az asszony hallgat. Az arca fehér, mint a kréta.

A férfi érzi, hogy rosszul cselekszik, amiért az asszonyt így kinozza, tudja, hogy kiméletlenséget követ el, de nem tud többé magán uralkodni. A sok megaláztatás, ami évek óta kinozza, egyszerre tör ki belőle. A hangja dörög, mint az égiháboru:

— Ismered a négy halálnemet! Megkövezés, máglyára vetés, lefejeztetés, megfojtás. Most majd mind a négyben részed lesz. Nagy, súlyos sziklákat fognak rád gördíteni és forró ólomban fognák a testedet fűrészeltetni. Maga is elcsodálkozik a bátorságán.

Hirtelen könyörület fogja el.

De mégis ez az első győzelme az asszonyon és ez mámorossá teszi.

— Igen, ez jár ki annak, aki az urát a szent tanok tanulásában megzavarja, — kiáltja végül. De rögtön abba is hagyja, attól fél, az asszony végre megsokolja és seprűt fog! Az asztalhoz sompolyog, bezárja a könyvet és kilopózik az ajtón... „Megyek a bethamidrasba, kiáltja vissza. A hangja már erdélyesebb, bátoralanabb. Azután gyorsan beteszi maga után az ajtót...

A nagy lármától a beteg gyerek felébred. Lassan felnyitja a szemét, viaszszárga arcával grimaszt vág és nagyokat fúj bedagadt orrán keresztül. Az anya mindezt nem látja, megmeredve, szinte öntudatlanul áll még mindig előbbi helyén.

— Így hát, tör ki végre rekedten összecseszt torkából — ugy, anyelvennél fogva fognak felakasztani, forró szurokban és olvasztott ólomban fognak fűrészeltetni, mert az uramat, a tudóst zavarni merészelttem! Nekem hát nem jut semmiből, az életből sem, a tulvilágból sem. Itt éhezés, nélkülözés, se ruha, se cipő... semmi, adósság, zálogház. A gyerek beteg, éhes... egy korty tej, egy szelet kenyér, egy darab fa nélkül... Ott pedig kövezés, fojtás, máglyára való dobás, akasztás, szurokba főzés. Így mondta ő, a tudós, akit megzavartam...

— Akasztani?!... ha... ha...! — hallatszik hirtelen kétségbeesett nevetése. — Akasztani, igen, de itt, mindjárt, azonnal, rögtön. Hisz egyre megy! Mire várjak még?!

A gyerek erős sírásba kezd, de az asszony nem hallja.

— Kötelet! egy kötelet! — kiáltja félig örülden és a szemével kötélt után kutat a szobában. — Egy kötelet, hogy ne találjon többé itt. Legalább ebből a pokolból szabaddok meg. Hadd kóstolja meg ő is! Hadd legyen ő is anya. Hisz én igyis-ugyis az ördögnek vagyok szánya. Jöjjon hát a halál! Legyen hát mindennek vége! Kötelet, kötelet!... Az utolsó szavak úgy hangzanak, mint mikor valaki tüzet kiált.

Eszébe jut, hogy a boglyaske-mence körül hever egy kötélt, a kemence derekát akarta a minap vele megerősíteni...

A kemencehez rohan, a kötélt megvan. Egy pillantást a plafonra. A szeg elég erősnek látszik... Már csak egy ugrás az asztalra...

Ez is megtörténik.

Amint az asztalon áll, észreveszi, hogy a beteg gyerek kihajol a bölcsőből, ki akar jönni, egy pillanatot kibukik...

— Mama — szól a csöppség gyenge hangon.

Ujabb harag szállja meg. Eldobja a kötelet leugrik az asztalról, a gyerekek rohan kiemeli a bölcsőből és ráordít:

— Fattyu! Még csak fel sem akaszthatom magam tőle nyugodtan! Ismét zabálni akar. Mit fogsz ebből a ványadt tögyből kiszopni? Mit?

— Nesze, te nagybegyű, nesze, szivjad! — üvölti magából kikelve és sorvadtt mellét a gyerek szájába nyomja.

— Nesze! nyuzd, harapd!... Jiddisből: Löwenkopf Kálmán

Central Buffet
Színház után 1314
az elite közönség találkozó helge

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Rómeo és Julia a kolozsvári magyar színházban. A magyar színház operaelőadásainak megszokott nivója és különösen az utóbbi időben, Othellónak, Carmennek, Bródy Tamarjának és a Seviliai borbélynak precíz, művészi előadásai után, a tegnapi operacst meg lehetősésként okozott. A szereplők közül egyedül Bálint Béla volt teljesen kifogástalan. Nemes, csengő hangja jól érvényesült a Capulet szerepében. Romcót Ruvinszky Rafael és Juliát Susnek Anna adta. Mindketten jók voltak, de itt-ott indiszpozícióval küzdöttek. A rendezés hibájául kell felróni, hogy egyes szerepeket (a hercegi!) teljesen avatatlan emberekre bízott és ezzel az előadás nivóját rontotta. A kórus gyöngye volt és hibáit nem tudta feledtetni a Bródy mesteri vezetése alatt álló zenekar precízitása. Külön kell megemlíkezni Kovács Katóról, aki az apród szerepében szépen énekelte és Bálint mellett a második kifogástalan szereplője volt az operaelőadásnak.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Csütörtök: Bob herceg. (Pintér Böske vendégjátékával. Általános bérletszűnetben. Premierhelyekkel.)
 Péntek: Stambul rózsája. (Pintér Böske vendégjátékával. Általános bérletszűnetben. Premierhelyekkel.)
 Szombat d. u.: Szerelom vására. (Igen olcsó 1/3-ára lezártított helyekkel.)
 Szombat este: Ártatlan Zsuzsa. (Pintér Böske vendégjátékával. Általános bérletszűnetben. Premierhelyekkel.)
 Vasárnap d. u.: Mágnes Miska. (Olcsó helyekkel.)
 Vasárnap este: Két árva. (Általános bérletszűnetben. Rendes helyekkel.)
 Hétfő: Gazdag lány. (Ujdonság, 4-édszer. Rendes helyekkel. Napibérlet 107. szám. C.)
 Kedd: Alarcok. (Ujdonság, 5-édszer. Rendes helyekkel. Napibérlet 108. szám. D.)
 A műsorra tűzött előadások jegyei előre megváltathatók a színház pénztáránál.

A Bálvány. Ázsia ismeretlen mélyén, Kína rejtelmeiben játszódik le Földes Imre új darabjának, a Bálvány-nak cselekvénye. Misztikus és izgalmas történet, hatalmas alkirály ifjú feleségének és egy idegen katonának, akit a háború vetett arra a földre, a szerelmi története. Két hónap előtt mutatják be a Vígyszínházban óriási sikerrel. Nálunk hosszabb ideje folynak a próbák a Bálványból, a jövő hét közepére tervezik a bemutatást.

Két árva. Igen nagy az érdeklődés a vasárnap esti előadás iránt, a mikor újra elő fogják adni a Két árva című romantikus drámát.

Alarcok. Biró Lajos új darabjának, az Alarcok-nak sikerült négy zsufozt nézőtér tetszése pecsételte meg. Egyhangú volt a sajtó és a közönség véleménye: az idej évad legkomolyabb drámai sikerét az Alarcok aratta. Az Alarcok ötödik előadása kedden lesz rendes D. bérletben. A keddi előadás jegyeit kivételosen már most árusítja a színházi pénztár.

Gazdag lány. Szenes Béla pompás, mulatózó új vigjátoka, a Gazdag lány hétfőn este fog negyedszer színroterülni.

Egyetem mozgó: Csütörtökön, pénteken, szombaton a francia Pathé-gyár artisztikus drámai jelenete, A szív kiállása, Eget vívó szerelem. Női főszerepben az utánozhatatlan alakító tehetségű mozesillag, Florence Reed. Vasárnaptól kezdődőleg, a Dorian filmvállalat óriási sikerű erkölcsdrámája, A kurtizán leánya, főszerepben a kitűnő Mia Pankau. Első rész megy vasárnap, hétfőn, második rész kedden és szerdán.

Apollo mozgó: Csütörtökön a Tükörkép, egy műlovarnó regénye, nagy Nordisk artista-dráma, főszerepben előkelő művészyüttes: Maria Dinoczen, Johanne Fritz Petersen, Gunnar Sommerfeldt. Pénteken, szombaton, vasárnap ugyancsak Nordisk-száger, Putifárnó, filmszínmű, Ebba Thomssonnel a főszerepben. Szombaton, vasárnap nagy aktuális attrakció, Sándor jügoszláv király látogatása Bukarestben, a rendes műsor mellett.

Uránia mozgó: Csütörtökön, pénteken, szombaton a diadalmas Ravengar-sorozat befejező, negyedik része. Csütörtökön, pénteken Ravengar mellett nagy aktuális attrakció is bemutatásra kerül: Sándor jügoszláv király látogatása Bukarestben. Vasárnaptól Fekete álarc alatt, cirkuszdráma, főszerepben a bájos Lotte Neumann és Molly Wosselly.

Felelős szerkesztő: **MARTON ERNŐ**
 Kiadó: **KADIMA kiadóvállalat r.-t.**
 Hirdetéseket milliméteres díjazás szerelést vesz fel a kiadóhivatal

Törött aranyat, ezüstöt, valamint a legmagasabb árban vesz **GRÜNFELD** ékszerész, 2743-I. Cal. Regele Ferd. (Wessélynyi-u.) 21. sz.

Ujrafoncsorozás!

Finntűkrök gyártása!

Péchy és Társa

Modern üvegcsiszoló és tükörárugyár

üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-u.) 20 megkezdte: Minden méretű és minőségű tükörök, butorüvegek olcsó áron megrendelhetők. 1270

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

Szilvaizet

(lekvárt)

nagyobb mennyiségben megvételre keresünk

Léb Fivérek

Cluj. Telefon 4-71.

Rottmann Károly és Tsai

részvénytársaság 1220

Timisora IV. Strada Iancu Vacarescu (Bem-utca) 14. sz.

Szesz-szabadraktár, szeszenaturáló telep. Szilvórium és törkölyfőzde, rum-, likör- és konyakgyár. Bornagykereskedés.

Utleveleket 48 óra alatt láttaoz. Felvesz hirdetéseket és fényreklamhirdetéseket. Foditásokat elvégez „RECLAMA”, Piata Unirei 4. I. emelet. 2917-I

Pénztár berendezés és stélázzik sürgösen cladók
 Hosszu-utca 6. szám. 3410-I

Március elsején nyilott meg

Kossuth Lajos-utca 5. szám alatt

Sugár & Co

Football, atletika, tenis és cserkész felszerelési cikkek óriási választékban és jutányos árban lesznek kaphatók. 000000000

sportfelszerelések, kötöttárúk és uri divateikkek áruháza

Gutfried és Herskovits

Oradea-Mare - Nagyvárad

Piata Unirei 12.

1289

Erdély legnagyobb és legszolidabb importörjel. Állandó gyári lerakat Chemnitz kötött-szövött árúknban, ugyancsak horgolt nyakkendők, mindennemű harisnyák, szetteerek, sálak stb. Nagy raktár mindenemű Harlandi olasz D.M.C. cernák és pamutokbn.

Megrendeléseket postán eszhözölünk.

Nagymennyiségű lámpaárú, csehi táblatüveg, karlsbadt porcellán és Dittmar-féle lámpaárú érkezett.

DEUTSCH R. I.

üveg és porcellán nagykereskedés részvénytársaság

Oradea-Mare - Nagyvárad

Str. Nicolae Jorga (v. Zöldfa-u.) 2.

TELEFON 71.

1311

Pontos és szolid kiszolgálás.

Ha izléses

nyomtatványt akar, kérjen árajánlatot az

UJ KELET

nyomdájától

Cluj, (Kolozsvár) Str. Baron L. Pop (Brassai-utca) 10. sz. Telefon 879.

Fregoli Raglán

gumiköppeny divatöltöny

Neumann M.

cégnél,
 Cluj, Piata Unirii (Fótér)

BOLOND

az aki ügynöktől vesz drága essencet, mig nálam a legfinomabb **liquer essenziákat** megrendelheti utánvét mellett **75 lei kilogramonkénti árban**

1294 **Glück Henrik**
 Oradea-Mare (Nagyvárad)
 Calea Vict. volt Kolozsvári-u. 74.

WEISS MANFRÉD-

féle CSEPELI ACÉL

szántóvasakat, ekefejeket, koromnyelemezeket, csorozsákat, eke-talpakot, csizmapatkoz, vasalót, szénlapátot, palacsintasütőket, karnisgarnitúrákat, ablak- és ajtópántokat, horganyozott vízvedreket, facsavarokat és csavar-árúkat, bőr-, csont- és orosz-enyvet közvetlenül a gyárból is vagontelekben szállít a

„Ferrum“

kereskedelmi vállalat Nagyvárad,

áruraktár: Vásártér

Weiss Manfréd Acél- és Fém-művei Budapest
 Budapesti Facsavar-, Vas- és Fém-neműgyár Rt.
 Fodor Béla és Fia Csavargyára Budapest
 Szenes Ignác csavargyára Agyag- és Vegyipar Rt. Szatmár Ierakata

Hetenként friss szállítmány

Clark és olasz cernákból, D.M.C. pamutokból, Grohmann 48 és 24-es cernákból és mindennemű rövidárúkból érkeznek

Blum Testvérekhez

Nagyvárad - Oradea-Mare
 Telefon 703. 1304

Allandó nagy raktár pamutszövőfonalakban

Szövőcerna, nyers és fehérített 8-32 sz. Mulfonál fehérített 3-10 sz. Hardwaterfonál, nyers és fehérített 6-32 sz.

Grohmann-féle fekete és piros szövőfonalak, festett szövőcernák, matrigos és gombolyagos kötőpanutfonalak

„Viktoria“

Váltóüzlet és kereskedelmi rt. Timis-oara, IV. Str. Bratiana 8. Telefon 97. Sürgönycim: Victoriabank.

